

"Ikaros 1993. Flygvapenmusei årsbok"

"Ikaros 1993" är en vacker bok, med eller utan skyddsomslag. Skön att ta i och att läsa, trots att innehållet inte friar till någon större publik. Bokredaktionen har i några år visat att den vågar höja sig över det traditionella; dvs plocka in kultur i årsböckerna.

För att visa vad jag menar, vill jag peka på förra årets uppsats: "Jordsjäl och himlakropp" av Verner Aspenström och på årets "Kultursyn och människa-maskinproblematiken" av *Sven-Olof Olson* och *Lars Christofferson*. Av den framgår att det inte bara är territorium och människor som vi skall försvara utan också ett kulturarv i vid mening. Ett kulturarv med en forntid, en nutid och en framtid och rätten att leva med detta arv, fritt disponerat efter egna bedömningar.

Tänker man så, får t ex museiverksamheten en stor betydelse och en djupare förankring. En förankring i det förgångna som avstamp för framtida utveckling. Sedan är steget inte långt till reflektioner om piloternas kvalitativa betydelse, som har ökat. Det framgår av den flygmedicinska och flygpsykologiska forskningen, som bl a har resulterat

i den urvalsprocess av piloter som man numera begagnar sig av.

När *Stefan Bernlind* berättar för läsarna vad ett museiföremål är, är även han inne på kulturarvet. Han speglar det mot flygets oerhört snabba utveckling. Det som i dag tillhör vår vardag och därför inte har något som helst musealt värde, får plötsligt ett sådant, om inte i morgon, så i alla fall rätt snart. Det som i dag förefaller betydelselöst kan i framtiden ha stort värde för museibesökare och forskare.

Saab:s förra provflygare *Olle Klinker*, bjuder läsaren på modellflygning i skala 1:1 med "Lill-Draken", det enda riktiga försöksflygplan som Saab har konstruerat (Erik Bratt) och byggt. Totalt flögs maskinen nästan 900 gånger från januari 1952 till oktober 1956. Nu står det i Flygvapenmuseum och nu har vi också fått dess historia på pränt. 40 sidor med tekniska uppgifter och en teknisk äventyrsskildring.

Flygvapenchefen *Bengt G:son Nordenskiöld* var i sanning en färgstark och särpräglad man, vars ledning passade som hand i handske då, men som inte skulle passa alls i

dagens samhällsmönster. Författarna *Böhme* och *Scheiderbauer* målar upp en så sannfärdig bild av honom som är möjlig. Några läsare undrar kritiskt om de inte har skrivit i vördnadsfull givakt. Det har jag hört i flyghistoriska kretsar. Recensenten tycker nog att de har intagit stram, men inte slapp manöver, när de skrev.

Flygets hus på Malmslätt skall upplevas. De som inte har gjort det har något att se fram emot. Till dess kan de läsa in husets historia, som författats av *C G Ahremerk* och *Stig Jansson*.

Recensenten tror att den här boken kommer att bli ett litterärt samlarobjekt (nu den tredje i ordningen) i en snar framtid. Ett gott betyg! *Bertil Skogsbergs* sobra layout är pricken över i:et. ■

Stig Kernell

Redaktionell kommentar:

Till *Böhme/Scheiderbauers* bokkapitel om general Nordenskiöld bör följande tillägg göras för att bilden av den dynamiske chefen skall bli lite fullständigare.

Upp på pluskontot bör föras att Nordenskiöld i egen skap av flygstabschef 1939 lät starta utgivningen av embryot till FlygvapenNytt, då kallad Ufs = Underrättelser från flygstaben (1947 namnändrad till Ufl = Underrättelser från flygledningen och 1960 till FlygvapenNytt).

I början av 1940-talet instiftade Nordenskiöld den än i dag livskraftiga **Flygjournalisternas klubb**, FJK.

På minussidan framstår dock den av Nordenskiöld avfytrade CFV-ordern, som påbjöd bortgallring av alla gamla flygplan vid flottiljerna samt övriga historiska dokument (t ex fotografier). Bara vissa flottiljefers trots/motstånd gjorde att inte hela Flygvapnets förhistoria gick upp i rök.

Vad vore väl dagens Flygvapenmuseum om inte flottiljefen vid F 3, överste *Hugo Beckhammar*, gömt undan ett antal f d flygfähiga dyrgripar i sin "lägerhydda"? Att *Böhme/Scheiderbauer* inte tar upp den historien har många flyghistoriker säkert undrat över. Nu är den ändå fragmentarisk satt på pränt. ■

Jahn Charleville